

Hoofdstuk 1

Ze dacht er eigenlijk niet over na. Waarom ze naar hem keek. Naar de man die dacht dat hij het verkeer regelde. Elke ochtend weer. En waarom hij naar haar keek.

Het was geen gewoonte van haar... mensen kijken.

Nog minder om in iemands ogen te kijken, zoals ze bij hem deed.

Het voelde niet eens comfortabel. Het voelde nooit comfortabel om mensen recht aan te kijken, maar er was iets aan hem dat haar blik aanzoog als een magneet. Iets dat die lege bubbel raakte, die in haar maag zat.

Het hoorde bij haar ochtendroutine, zoals het opmaken van haar bed, het douchen, aankleden, het tot een knot binden van haar donkere haren en het eten van haar bakje havermout. Dat was de enige rationele verklaring die ze kon verzinnen.

Vandaag scheen de zon. De wind was nog koud, maar het was een vroege belofte aan het voorjaar. Maar de man stond er ook als een ijzige wind de mensen gejaagd over de straten joeg en als de bevroren sneeuw onder je voeten kraakte. Hij stond er als het regende, met niets anders dan zo'n goedkope doorzichtige poncho over zijn versleten, rommelige jeans, het eeuwige rode shirt en het te kleine jack dat zich om zijn buik spande. De capuchon van de poncho beschermde het vale petje dat die bescherming niet eens waard was, en het warrige, grijze haar dat eronderuit kwam.

Maar niets beschermde hem tegen de medelijdende blikken of het gegiechel achter zijn rug. Noch tegen de minachting van de automobilisten die zijn aanwijzingen, daar op dat kruispunt, zelden serieus namen.

Eén keer had ze gezien hoe hij een kind het leven redde.

Het meisje stond met haar moeder op de rand van het trottoir. Rode laarsjes, rood jasje en een warme rode muts met oortjes, zoals je tegenwoordig vaak zag.

Moeder was druk in de weer geweest met de telefoon en zag te laat hoe het kind opeens de weg op rende. Een vrachtwagen naderde. Het was koud en glad en de ontzette gezichtsuitdrukking van de chauffeur stond zelfs nu nog in haar hersenen gegrift.

Hij was opeens bij het kind geweest... de sjofele man die het verkeer regelde. Had haar weggetrokken voor die vrachtwagen en haar leven gered.

De moeder had bleek weggetrokken haar telefoon uit handen laten vallen. Zich uitgeput in verontschuldigen die de man niet eens leek te horen.

Hij ging verder met het regelen van het verkeer. Alsof er niets was gebeurd.

De man die het verkeer regelde...

Hij was een onderdeel van haar routine, zoals de weg die ze nam, langs de struikjes waar Poedel, haar oude poedel met de niet zo originele naam, haar behoefte kon doen.

Poedel was als zij. Deed haar plasjes op dezelfde plek. Poepte op dezelfde plek. Dicht bij de vuilnisbak waar ze dan het pas geproduceerde pakketje in een zakje in gooide.

Alles was als altijd. Ook vandaag.

Behalve de winkel. De winkel was dicht. Het bordje 'gesloten' nog niet omgedraaid. Er brandde geen licht achter de ramen.

Het was nog geen negen uur en ze had de sleutel, maar ze had hem eigenlijk nog nooit gebruikt. Behalve dan die ene keer dat Otto met longontsteking in zijn bed lag, te eigenwijs om zich naar het ziekenhuis te laten brengen. Hij was trouwens toch wel beter geworden. Het was de enige keer geweest, dat Otto niet vóór haar in de winkel was geweest. Soms verdacht ze hem ervan dat hij daar zo nu en dan sliep, op het bankje naast die uitklaptafel die als bureau diende, in de voormalige inloopkast waar hij dat gigantische raam in had laten zetten, met uitzicht op de dichtgegroeide binnenplaats.

Ze wist niet hoe oud Otto was. Erg oud, waarschijnlijk. Oud en klein. Alles aan Otto was klein. Maar niet kwetsbaar. Toch was hij eerder ziek geweest. Hij kon weer ziek zijn.

Werden oude mensen niet gemakkelijker ziek?

Niet dat haar pleegouders erg bevattelijk daarvoor leken... hoewel je bij pa je vraagtekens kon zetten... Gold zijn toestand als ziek?

Zelf was ze zevenenvijftig. Een getal. Niet meer dan dat. Ze wist niet veel over ziek zijn. Wilde dat ook niet weten.

Maar Otto was er niet. En dat was een feit. Ze hield van feiten. Alleen niet van dit feit.

Otto hoorde er gewoon te zijn.

Ze opende de deur van de kleine boekenwinkel met haar eigen sleutel met poedelhangertje, draaide het bordje bij de deur om en liep naar binnen. De winkel was in ieder geval wel als altijd. Het had die specifieke geur. Ze kon nooit precies vertellen waar die geur op leek. Papier? Karton? Tikje stof? Ze hield van die geur. Alleen mensen

die graag echte boeken lazen, wisten wat ze bedoelde zonder dat het uitleg nodig had. Die begrepen het.

Ze hield van deze kleine winkel. Vanwege die specifieke geur. Vanwege het aangename licht dat de huiskamerlampen verspreidden. Geen akelige tl-buizen hier, zoals in de winkels waar ze altijd een beetje misselijk werd van dat harde licht. Ze hield van de degelijke houten boekenkasten, opgesteld in rijen en langs de muren, als soldaten die de wacht hielden. Volgepakt met boeken die vaak al een heel leven achter de rug hadden.

Otto nam niet alle boeken aan die hem werden aangeboden. Hij maakte keuzes waardoor de winkel overzichtelijk bleef en niet veranderde in een boekenopslag zoals zoveel andere tweedehands boekenwinkels. Waardoor er ook nog plaats was voor die eiken leestafel, in het midden, waar klanten uren konden zitten lezen.

Otto hield van lezende mensen. Zij ook.

Maar waarom was hij er niet?

Ze liep met Poedel naar het kleine kantoortje, waar Poedel meteen op het bankje met het zachte rode kussen sprong, dat onder het raam was geïnstalleerd. Het was Poedels vaste plek. Philippa deed haar jas uit en hing hem aan het haakje aan de deur, streek haar rok recht en controleerde of de kraag van haar witte blouse nog netjes over het vest zat, haalde water bij de kleine wastafel op het toilet en zette het koffiezetapparaat op de vensterbank aan, voordat ze Otto toch maar belde.

Niemand nam op. En dat zou de rest van de ochtend zo blijven.

Ze had haar werk en hielp de klanten, vaak inmiddels oude bekenden, die na het ronddwalen en lezen aan de tafel - vaak met hun eigen koffie in de thermoskan - een boek voor twee kronen kochten en deed wat ze moest doen. Juist nu Otto er niet was.

Maar het voelde niet goed.

Het gevoel van onrust liet zich niet onderdrukken.

Misschien was er iets mis met hem. Misschien was hij gevallen, daar in zijn kleine woning naast het ziekenhuis, en kon hij niet meer overeind komen. Ze kon natuurlijk de winkel sluiten en erheen gaan. Op de deur kloppen. Kijken of alles goed was. Ze wist waar hij woonde. Het was niet eens zo ver van de winkel af, dat kleine huisje verscholen achter de struiken.

Maar ze had daar nooit eerder aangeklopt. Had hem nooit eerder daar bezocht. Hun ontmoetingen hoorden bij deze winkel. Bij het werk. En alleen bij het werk.

Ze wist niet eens of hij familie had. Geen vrouw en kinderen, meende ze. Niet dat ze hem dat ooit had gevraagd... Het deed er immers niet toe.

Maar toch... toch moest ze iets doen. De politie bellen? Het alarmnummer intoetsen?

Maar als er niets aan de hand was, was dat idioot. Aan de andere kant... Otto had nooit verstek laten gaan.

Ze werd zich er plots van bewust dat ze op en neer liep in de winkel. Misschien wel de dames Sjögren stoorde, die aan tafel zaten te lezen.

Ze liep haastig naar het kantoortje, probeerde nog een keer te bellen, maar kreeg opnieuw geen gehoor. Ze moest iets doen, maar wist niet wat. Dus deed ze niets.

Dronk zelfs geen koffie. Nam geen *hallongrotta* zoals elke ochtend.

Als ze met lunch nog niets had gehoord, ging ze erheen. Het was bepaald niet iets dat ze wilde doen, maar ze moest iets ondernemen. Tot die tijd scande ze alle facturen, de pagina's uit het boekhoudschrift en bonnetjes van die ochtend en deed de originele facturen en bonnetjes in een map.

Otto was de enige die begreep dat ze dat deed.

Want wat als er een keer brand uitbrak? Wat als de ordners dan verdwenen?

Zekerheid voor alles.

Misschien was dat wel de reden waarom Otto haar altijd alles had toevertrouwd. Ze nam nooit enig risico. Net zo min als hij.

Ze kwamen rond elf uur. Een lange man met een even lang en strak gezicht, alsof er een strijkijzer overheen was gegaan. Grijs bij de slapen, maar niet gedistingeerd, zoals ooit werd beweerd. Eerder alsof iemand met een kwast wat slordige grijze strepen daar had aangebracht.

En een vrouw. Lang en mager. Haar haren aan een kant kort en aan de andere kant lang in zo'n asymmetrisch model waar Philippa altijd de kriebels van kreeg. Dunne lippen, ogen in de kleur van water op een koude dag. Bleke huid.

Het waren geen klanten. Philippa wist dat al op het moment dat ze naar binnen liepen. Zelfs als ze wilde dat het wel zo was.

Ze toonden geen interesse, toen ze door de winkel liepen en om zich heen keken. De vrouw trok zelfs haar neus op, alsof ze iets vies rook.

Philippa stond bij de balie en had het gevoel dat er een elektriciteitskabel in haar buik bloot lag.

De twee zagen haar. Kwamen naar haar toe.

“Je werkt hier?” vroeg de vrouw. Ze had een Skåns accent. Malmö, nam Philippa aan.

Een domme vraag, vond Philippa. Waarom zou ze anders achter de balie staan?

Maar ze knikte en trok haar vest wat steviger dicht. Het voelde alsof de twee een koude wind van buiten mee naar binnen hadden genomen.

De man stak als eerste zijn hand naar haar uit.

“Eric Lund.” Philippa knikte alleen even.

Realiseerde zich pas een tel later dat ze de man haar hand had moeten geven. Maar het was haar hand, nietwaar? Ze kende hem niet eens.

Hij liet zijn hand zakken. Maakte een slap gebaar naar de vrouw. “Ma...” De vrouw onderbrak hem met een korte nijldige blik in zijn richting.

“Maria”, zei ze. Haar stem had de klank van zo’n fel fluitje op het voetbalveld.

Philippa zei niets. Wachtte slechts af.

“Jij zult dan wel Philippa zijn?” zei Eric.

Philippa knikte.

“Het betreft Otto,” begon Eric. Zijn mondhoeken bewogen een tikje verder omlaag.

“Hij is dood,” knalde Maria eruit.

Philippa voelde zich opeens niet erg lekker. Haar hand zocht steun bij de balie. Waarom zeiden die mensen zoiets? Otto was niet dood. Dat kon niet. Otto was zelfs nooit ziek. Behalve dan die ene keer.

“Gaat het?” Eric keek haar onderzoekend aan.

Ze knikte, terwijl het helemaal niet ging.

Hij wist het. Ze zag het aan hem. Hij maakte een wat hulpeloos gebaar, alsof hij haar wilde vastpakken. Hij moest het niet wagen...

“Het was een hartaanval,” zei Maria. “Hij was net op weg naar buiten. De man die de krant rondbrengt zag het gebeuren en belde het alarmnummer, maar het had geen zin meer. Otto was al dood.” Het was alsof ze een artikel voorlas met die misselijke stem van haar.

Een artikel dat Philippa niet wilde horen.

Philippa liep naar de tafel waar de gezusters nog steeds zaten, maar allang niet meer lazen, en liet zich op een stoel zakken. Het ging vanzelf. Een soort signaal van haar hersenen dat haar benen haar lichaam niet meer konden dragen.

Haar keel was droog en haar lichaam koud en leeg van binnen.

Ze geloofde dat ze haar hoofd schudde, maar wist het niet zeker. Alles om haar heen was eindeloos ver weg. Alsof ze in een gammel bootje op de oceaan rond dobberde.

Eric raakte haar schouder aan.

Ze hield er niet van als iemand dat deed, maar had opeens geen energie meer om van hem af te schuiven.

“Het spijt me,” zei hij. “Ik ben bang...”

Maria onderbrak hem opnieuw. “We moeten de winkel sluiten,” zei ze.

“Nu gelijk?” vroeg Philippa. Meer dan een fluistering was het niet.

“Nou...” begon Eric voorzichtig, terwijl hij in haar schouder kneep.

Ze wilde dat hij dat achterwege liet. Als ze ook maar een tikje meer zichzelf was geweest...

“De winkel gaat volledig dicht en wordt verkocht,” zei Maria. “Dat had al lang geleden moeten gebeuren. Het levert geen rode cent op. Integendeel...” Ze zuchtte hoorbaar geïrriteerd. “Ik heb nooit begrepen waarom hij maar door bleef gaan met dit hele gedoe.” Ze maakte een fel gebaar om zich heen, alsof ze iemand sloeg die ze niet eens kon zien.

“Ome Otto hield van de winkel,” zei Eric.

“Het is zijn dood geworden.” vond Marie.

“Ik denk dat hij jaren eerder dood was gegaan zonder de zaak,” meende Eric.

“Lieve help. Wat een sentimenteel geleuter.”

De pagina's van een boek ritselden. De knie van een van de zussen raakte zacht haar knie onder de tafel. Boeken werden dichtgeklapt en de zusters verlieten zachtjes de winkel. Opeens was het stil. Philippa verdronk in die stilte. Het was Maria die dat tere moment van rust weer in scherven brak.

“We zullen je een goede referentie geven, zodat je ander werk kunt zoeken, maar we kunnen niet je salaris door blijven betalen. De zaak levert niets op, zoals ik al zei. Je zult een aanvraag voor een uitkering moeten doen.”

“Neem de tijd die je nodig hebt,” zei Eric. “Maria en ik gaan iets eten in de herberg. Sluit de deur maar als je gaat en schuif de sleutel door de brievenbus naar binnen. Wij hebben Otto's sleutel.”

Ze lieten een lege kilte achter, toen ze vertrokken.

Philippa wist niet hoelang ze daar aan die leestafel zat, voordat ze er eindelijk in slaagde op te staan, het koffiezetapparaat uit te zetten, Poedel het riempje om te

doen, de winkel uit te lopen, de sleutel door de brievenbus te duwen en op weg te gaan.

Dat buiten de zon nog steeds scheen, voelde als een belediging. Als sarcasme, bijna.

En van warmte was geen sprake.

Ze wist niet wat ze moest doen. Waar ze naartoe moest.

Ze wist alleen dat ze opeens weer voor het appartementsgebouw stond waar ze met haar pleegouders woonde. Ze geloofde dat ze dezelfde omweg naar huis had genomen, door het park, die ze altijd nam als ze na haar werk naar huis ging. Maar zelfs dat wist ze niet zeker.

Ze ging naar boven, naar binnen. De hal in, rechtstreeks naar de keuken waar ma meestal was als ze van haar werk thuis kwam. Ma was er nu niet. Misschien was ze er nooit rond deze tijd. De keuken, simpel wit, was leeg.

Ze bleef er een paar tellen staan, liep er weer uit, de woonkamer in. Er was niemand.

De meubels die haar pleegouders al een leven lang met zich meesleepten, stonden daar wat eenzaam te staan. Glanzend hout, op de slijtplekken na. Bekleding met grote bloemen in ouderwets oranje en bruin.

Philippa ging de slaapkamer van ma nooit binnen. Dat deed ze ook nu niet. Er was niemand. Dat begreep ze ook zo wel.

Er was ook niemand in pa's kamer, al zou hij zich daar gemakkelijk kunnen verstoppen, tussen alle rommel waarmee hij zijn kamer had volgestouwd.

Philippa liet zich ...